

Hvorledes oprettes linier i Kalkia og hvorledes dannes Alias (navn)?

Der vil i det følgende blive givet anvisninger på, hvorledes du opretter linier i mapper.

Beskrivelsen af linieoprettelse er dels en generel gennemgang af måden at oprette linier på, dels en gennemgang af muligheder for linieoprettelse ved brug af **alias (navn)** for **materiel**.

Anvisningen på **aliasoprettelserne** vil i flere tilfælde blive ledsaget af eksempler, hvilket betyder, at du, for at få udbytte af dette, bør afprøve disse eksempler i kalkulationsprogrammet, og evt. selv forsøge at foretage lignende oprettelser af emner.

Linieoprettelser i mapper.

Linier med følgende emner kan oprettes:

1. Materialer
2. Montager (materialer + operationstid)
3. Ydelser (Operationstid)
4. Lokale emner
5. Moduler (sammensatte montager)
6. Tekstlinier
7. Blanke linier

Generelt.

Du opretter linier i mapper ved at markere den aktuelle mappe, hvorefter du evt. med musen markerer fanebladet *Indhold* og herefter markerer feltet *Nummer*. Når nummer eller alias er indtastet i dette felt tages Enter til antalfeltet og antal indtastes, herefter tages Enter og linien er oprettet. Markøren er nu placeret i nummerfeltet på næste linie, og oprettelse af denne linie kan påbegyndes.

På denne måde kan følgende type oprettelse udføres:

De med * markerede oprettelsestyper kan kun anvendes ved materialer, montager, moduler og arbejde, hvis typerne er oprettet med **alias** af PM El-beregning.

Materialer.

<u>Materiale</u>	oprettes ved at <i>EAN-nummer</i> indtastes i nummerfeltet.
<u>Materiale</u>	oprettes ved at <i>sidste seks cifre af EAN-nummer</i> indtastes i nummerfeltet.
<u>Materiale*</u>	oprettes ved at <i>alias</i> indtastes i nummerfeltet.

En linie med materialeoprettelse vil omfatte et EAN-nummer, en materialetekst, en mængde samt en enhedspris (listepris) for det pågældende materiel, men ingen pris for monteringen af materialet.

Opretter du materialer v.h.a. de sidste seks cifre i EAN-nummeret, kan du komme ud for, at flere numre i systemet er ens, du vil i sådanne tilfælde få de sammenfaldende numre op på skærmen, hvorefter du må vælge det rigtige materiel.

Hvis du benytter kataloger, prislister o.l. med stregkoder, kan nummeret indlæses via dette ved brug af stregkodepen.

EAN-numre kan du finde i EL-OVERSLAG's prisbogen, i kataloger, i prislister m.m.

Aliasoprettelse kan benyttes for materialer oprettet af PM El-beregning.

Et alias (navn) på et materiale er et af os tildelt alias (navn), som ikke må forveksles med linieteksten, selv om navnet måske ofte er indeholdt i teksten.

Aliasset er som sagt et af os tildelt alias, som er knyttet til **materialet**, og i det omfang det er muligt og hensigtsmæssigt, er **aliasset** det, materialet hedder eller normalt kaldes.

Der vil efter beskrivelsen af de andre linietyper oprettelse blive givet eksempler på, hvilke alias forskelligt materiel er tildelt.

Montager (materiale inkl. montering).

<u>Montage*</u>	oprettes ved at <i>EAN-nummer</i> efterfulgt af <i>montagekode</i> indtastes i nummerfeltet.
<u>Montage*</u>	oprettes ved at <i>sidste 6 cifre af EAN-nummer</i> efterfulgt af <i>montagekode</i> indtastes i nummerfeltet.
<u>Montage*</u>	oprettes ved at <i>materialealias</i> efterfulgt af <i>montagekode</i> indtastes i nummerfeltet.

Som det fremgår af ovenstående er en montageoprettelse, en oprettelse af noget materiel monteret på en bygningsdel eller lignende, det kan f.eks. være et armatur monteret på træ, på tegl eller på beton, det kan også være et kabel monteret på træ, på tegl, på beton, i rør, i bakke, i jord og andet. Dette betyder, at det grundlæggende i en sådan oprettelse er **materialeoprettelsen**, som efterfølges af en **montagekode**, der angiver hvorledes materialet monteres.

Nedenstående montagekoder anvendes.

Bemærk at montagekode 00 er en søgekode, det vil sige at hvis du ikke kan huske den rigtige montagekode, så skal du bare taste 00. Hvis der kun findes en montagekode for dit materiale, så får du den umiddelbart, hvis der er flere muligheder, så får du dem at vælge imellem.

- 00 (Søgekode, finder mulige montager)
- 01 uden forbindelse
- 02 uden fastgørelse
- 03 monteret
- 05 i dåse
- 06 clipset i dåse
- 07 limet
- 10 i rille
- 11 i rør
- 12 i jord
- 15 i/på føringsvej ufastgjort
- 16 i/på føringsvej med strips
- 17 i/på føringsvej med bøjler
- 18 i/på f.vej med optalte bøjler
- 20 i/på støbeforskalling
- 21 i/på pladevæg
- 22 i/på loffforskalling
- 25 efft. kabel/rør under f.bøjle
- 26
- 27 nedh. i wire/pendelrør
- 28
- 29
- 30 i/på træ
- 31 i let væg + hul
- 32 på træ clipset
- 33 på træ spredt bef.
- 34 i let væg + hul 2 lag gips
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40 i/på kunststof
- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48
- 49

- 50 i/på let beton
- 51 i rille + rille i let beton
- 52 på let beton clipset
- 53 på let beton spredt bef.
- 54
- 55
- 56
- 57
- 58
- 59
- 60 i/på tegl
- 61 i rille + rille i tegl
- 62 på tegl clipset
- 63 på tegl spredt bef.
- 64 i blank mur
- 65
- 66
- 67
- 68
- 69
- 70 i/på jern t.o.m.3 mm
- 71 i/på jern over 3 mm t.o.m. 10 mm
- 72 på jern clipset
- 73
- 74
- 75 i/på let metal
- 76
- 77
- 78
- 79
- 80 i/på beton
- 81 i rille + rille i beton
- 82 på beton clipset
- 83 på beton spredt bef.
- 84
- 85
- 86
- 87
- 88
- 89
- 90 Reservet til interne studier og test
- 91 Reservet til interne studier og test
- 92 Reservet til interne studier og test
- 93 Reservet til interne studier og test
- 94 Reservet til interne studier og test
- 95 Reservet til interne studier og test
- 96 Reservet til interne studier og test
- 97 Reservet til interne studier og test

98 Reservet til interne studier og test

99 middeloplæg

En linie med montageoprettelse, vil **i nummerfeltet** omfatte et EAN-nummer efterfulgt af montagekode, **i tekstfeltet** en materialetekst efterfulgt af montagetekst, **i antalfeltet** en mængde, **i mat.liste feltet** en enhedspris (listepriis) for det pågældende materiel, samt **i operationstidsfeltet** en tid for monteringen af materialet.

Tillægsydelse til operationstider i Kalkia, efter indførelse af El Branchens Akkordsystem, EBA.

Tillægsydelser er et nyt begreb i Kalkia. Tillægsydelser er ydelser, som for det pågældende materiale, varierer i antal for den samlede operationstid, og derfor skal mængdesættes i hvert enkelt tilfælde.

Hvis brugeren benytter et materiale med tillægsydelser til operationstiden, så vil der i forbindelse med indtastningen poppe et nyt vindue op, hvori brugeren selv skal sætte den korrekte mængde af tillægsydelser. Tillægsydelser er primært default sat til 0 i mængden, men kan i nogle tilfælde være påført et skønnet antal tillægsydelser, men fælles for de to situationer er, at det er brugeren som optæller og påfører det korrekte antal tillægsydelser.

Ydelse (operationstid for udført arbejde).

Ydelse (operationstid) oprettes ved at nummer indtastes i eller overføres til nummerfeltet.

Ydelse* oprettes ved at alias (navn) indtastes i nummerfeltet.

En linie med oprettelse af ydelse (operationstid for udført arbejde) vil omfatte et ydelses-nummer, en tekst for arbejdsydelsen, en mængde samt en operationstid for det udførte arbejde.

Numre for ydelse (operationstid for udført arbejde) kan du finde i Globale emner under Ydelsesgrupper og i begrænset omfang i EL-OVERSLAG's prisbogen.

Alias oprettet af PM El-beregning kan benyttes for enkelte operationstider.

Et alias for operationstid for udført arbejde er et af os PM El-beregning navn.

Der vil efter beskrivelsen af de andre linietyper oprettelse blive givet eksempler på, hvilke navne forskellige operationstider er tildelt.

Moduler (sammensatte montager og ydelser).

Modul* oprettes ved at indtaste modulnummeret i nummerfeltet.

Modul* oprettes ved at indtaste alias i nummerfeltet.

En linie med oprettelse af et modul vil omfatte et modul-nummer, en tekst for modulet, en mængde, en pris for modulets materialer samt en pris for operationstiden.

Numre for moduler finder du i EL-OVERSLAG's prisbogen.

Indholdet af et modul kan bestå af få og enkle enheder, men kan også være en større opmåling, det vil derfor altid være hensigtsmæssigt at læse beskrivelsen i prisbogen for at forstå omfanget af modulets indhold.

PM EL-beregning's numre består af et **plus (+)** efterfulgt af seks cifre (+#####).

Moduler kan benyttes som det er oprettet af os, hvilket betyder, at du benytter modulet med det indhold, som det er oprettet med.

Du kan også omdanne modulet til en lokal mappe, hvilket betyder, at du får mulighed for at tilrette modulets indhold og omfang til din aktuelle opmåling.

Lokalt emne.

Lokalt emne oprettes ved at nummer eller alfanumerisk betegnelse for materialet evt. efterfulgt af montagenummer indtastes i nummerfeltet, herefter tages Enter, systemet vil nu konstatere "Emnet XXX### findes ikke", hvorefter du med pil ned flytter markeringen ned til "Opret nyt emne" og taster Enter til tekstfelt, hvor emnets aktuelle tekst skrives, herefter tabuleres til "Materialepris" som skrives, tabuler til "Operationstid" og skriv tiden, tabuler til "Afslut" og tast Enter, du kommer nu tilbage i Indhold på linieniveau og antal angives.

Operationstiden kan, under oprettelse og redigering, angives/tastes valgfrit i ét af følgende formater:

- 1) 0,0t benyttes ved angivelse af timer med decimaler, f.eks. 1,5t for 1½ time.
- 2) 0,0m benyttes ved angivelse af minutter med decimaler, f.eks. 5m for 5 minutter.
- 3) 0,0s benyttes ved angivelse af sekunder med decimaler, f.eks. 30s for 30 sekunder.
- 4) 0,0 (decimaltal uden specifikation) opfattes som 0,0m, så der antages minutter hvis intet andet er oplyst
- 5) tt:mm benyttes ved angivelse af timer og minutter, f.eks. 1:30 for 1 time og 30 minutter.
- 6) tt:mm:ss benyttes ved angivelse af timer, minutter og sekunder, f.eks. 1:5:30 for 1 time, 5 minutter og 30 sekunder.

Det lokale emne er nu samtidig med linieoprettelsen også oprettet i lokalt emne kartotek, hvor det er muligt at angive Leverandør og Rabatgruppe.

Ovennævnte oprettelse kan måske med nogen fordel foregå ved oprettelse i det lokale emnekartotek, som du kommer ind i ved at taste på symbolet for "Lokale emner" på værktøjsbjælken eller ved at benytte genvejstasten F8, idet du her samtidig kan oprette Enhed,

Rabatgruppe, og efterfølgende oprette linierne i mappen ved at markere linierne og overføres disse til Indhold.

Du kan i det lokale emnekartotek oprette efterfølgende lokale emner med næsten enslydende tekster som kopi af et tidligere oprettet lokalt emne ved at markere den du vil kopiere fra og i "Nyt emne" taste "Ny kopi" eller benytte genvejstastetrykket Shift+Ctrl+K, her oprettes nyt nummer, tekster rettes, materialepris rettes og montagepris rettes.

Tekstlinie.

Tekstlinie oprettes ved at skrive den ønskede tekst i tekstfeltet og herefter afslutte linieoprettelsen ved at tabulere gennem resterende felter eller ved at taste pil ned [↓] efter endt tekstoprettelse.

Blank linie.

Blank linie oprettes ved at taste et blanktegn (ved tryk på mellemrumstasten) i tekstfeltet og herefter afslutte linieoprettelsen ved at tabulere gennem resterende felter eller ved at taste pil ned [↓] efter endt tekstoprettelse.

Alias (navn) på materialer.

Linieoprettelser kan udføres særdeles effektivt for materialer eller ydelser (materiale + montage) ved brug af **alias** eller **alias plus montagekode**.

De ca. 15.000 materialer som er oprettet i kalkulationssystemets kartotek er af PM EI-beregning tildelt et navn.

Du kan, ved kendskab til reglerne for tildelingen af disse navne, gøre det meget lettere for dig selv at foretage linieoprettelser, du kan i en del tilfælde undgå opslag i kataloger eller prisbog.

Vi har forsøgt at tildele et materiale det alias (navn), som det pågældende materiale er kaldt af leverandøren/fabrikanten. Dette betyder, at det ikke altid er det alias (navn), du synes materialet har.

For at gøre indtastningen lettere for dig, har vi også nogle gange brudt ovennævnte regel.

Et navn er altid uden mellemrum, uden bindestreger eller skråstreger og kan skrives med store eller små bogstaver.

Jeg vil her give nogle eksempler på aliaser (navne), der følger reglerne, og på nogle af undtagelserne. Dette vil også belyse, hvad vi forstår ved et materiales alias (navn).

Der vil efterfølgende blive givet eksempler på forskellige materialers alias (navn) fra forskellige leverandører og materialegrupper.

Et kabel NOIK-AL-S 4x240 hedder **noikals4x240**, bemærk ingen bindestreger eller mellemrum.

Et kabel NOIKLX 3G1,5 hedder **3*1,5+**, reglerne for dette forklares under NKT kabel-oprettelser.

En kabelstige Wibe KHZ 400 hedder **khz400**, altså uden ordet kabelstige eller leverandørnavnet Wibe.

En pendel LP PH 5 hedder **ph5**.

Hvis du kun taster materialets alias, som i disse eksempler, vil du kun få foretaget en materialeoprettelse, hvis du ønsker en montageoprettelse materiale + arbejds løn, skal aliaset efterfølges af en montagekode, denne skrives umiddelbart efter aliaset uden mellemrum.

Søgning.

Hvis du taster et komplet navn for materiale, vil materialet blive oprettet. Hvis aliaset ikke er komplet, f.eks. **khz**, vil Emne opslag automatisk blive aktiveret, og du kan med piltast søge det ønskede materiel og derefter ved at taste + åbne for de aktuelle montagemuligheder for det pågældende materiale, pil ned på den ønskede montage og overfør enten til Indkøbskurven eller direkte til linier i Indhold ved at taste Enter.

Hvis du mener at kende det komplette navn, men ikke kender montageformen, kan du starte søgningen ved at taste navnet og derefter F4,åben montagemulighederne ved at taste + og vælg med piltast den ønskede montage og tast Enter.

Husk at **hvis du ikke kan huske montagekoderne** så kan du nøjes med at huske koden 00, den vi automatisk give dig den montagekode som findes, hvis der kun er en, eller hvis der er flere at vælge imellem, så vil du få vist valgmulighederne.

Ved at taste F4 når du står i nummerfeltet i Indhold kan du aktivere **søgningen**.

Du vil nu komme i Søgning på Globale emner og kan her søge på EAN nummer, de sidste seks cifre af EAN nummeret, alias (navne) søgning eller tekst søgning, i forbindelse med tekstsøgning foretages en markering ved feltet foran "Tekst søgning".

Tekst søgning bør ikke være den måde du normalt søger på idet en sådan søgning altid er forholdsvis langsommelig.

Når du med F4 går i søgning kan du ændre den numeriske søgning (med symbolet Kikkert) til Varegruppesøgning (med symbolet Skruen med en mappe), eller i Ydelsesgruppesøgning (med symbolet Ur med en mappe), eller du kan gå i prisbogssøgning ved at skifte til fanebladet Prisbog.

Du kan ligeledes gå på fanebladet for Lokale emner.

Eksempler på alias.

Nedenstående eksempler kan du prøve at oprette i en mappes indhold, evt. med tilføjelse af montagekode, så monteringen kommer med.

Du kan også eksperimentere med søgning via F4.

NKT.

Tekst	Alias
Ledning PVL 1,5 mm ²	pvl1,5
Kabel PVIKXJ 5G1,5 mm ²	pvikxj5g1,5
Gummikabel GKSOJ 3G1,5 mm ²	gksoj3g1,5
Gummikabel GKDOJ 4G10 mm ²	gkdoj4g10
Tele- og signalkabelkabel PT 10x2x0,6 mm ²	pt10*2*0,6
Kabel NOIK-AL-S 4x240 mm ²	noikalx4x240

Ovenstående er eksempler på “korrekte” aliasoprettelser (navneoprettelser), de efterfølgende NKT eksempler er nogle af de tidligere omtalte undtagelser, der er lavet for at lette den daglige oprettelse.

Tekst	Alias
Kabel NOIKLX 5G1,5 mm ² (kabel med jord)	5*1,5+
Kabel NOIKLX 4x16 mm ² (kabel uden jord)	4*16
Kabel NOIKLX 4G16 mm ² (kabel med jord)	4*16+
Kabel NOIK FLEX 4x240 mm ²	4*240

Kobberkablerne NOIKLX og NOIK FLEX benyttes så ofte, at vi har valgt kun at kalde dem ved deres dimension for at spare tastetrykkene NOIKLX m.m.

Som gangetegn benyttes *, som er gangetegnet i taltastaturet.

For at oprette disse kabeltyper **med jord** angives et plus (+) efter dimensionen.

LK.

Aliasset for LK's materiel er LK-nummeret.

Tekst	Alias
Fuga afbryder 1-pol. LG 502D5001	502d5001
Fuga underlag 1M LG 503D5610	503d5610

Drejeafbryder 2-pol. LG 102J5008	102j5008
Dåse f. Pladeloft PL-dåse 55/16mm 504R4221	182a1221
Universaldåse u. låg 185A5175	185a5175
Gruppetavle UG150-12 169E3212	169e3212

Disse numre kan du måske ikke huske, men hvis du benytter kataloger eller prisbogen er numrene tilgængelige, du kan også være ude for, at der i projekter er beskrevet, at afbryder og stikkontaktmateriel er som LK type 502D....., du kan i et sådant tilfælde benytte 502d som start på søgning i opslagsfunktionen. Prøv at skrive 502d i nummerfeltet i Indhold og tast Enter, tast herefter Enter engang til for "Find nærmeste emne".

LK's materiel er placeret i følgende grupperinger:

LK gruppe	Materialebeskrivelse
502D	Fuga afbryder
501D	Fuga stikkontaktmateriel
104D	Fuga dåsemateriel
102J	Drejeafbrydermateriel
501N	OPUS66 stikkontaktmateriel
502N	OPUS66 afbrydermateriel
504N	OPUS66 dåsemateriel
502M	OPUS74 afbrydermateriel
501M	OPUS74 stikkontaktmateriel
501F	Clic'line stikkontaktmateriel
110P	Alarmkontakter/lamper for kølerum
108Y	Datamateriel
111A	Flerpolet afbryder- og stikkontaktmateriel planforsænket
111B	Flerpolet afbryder- og stikkontaktmateriel udv.
182A	Loftdåser
183A	Lampeudtag
185A	Forgreningsdåser
118A	Docklamper m.m.
169A	Målerskabe, tilbehør m.m.
169E	Gruppetavlemateriel
504R	Dåser for pladeloft

Rør.

Plastrør kaldes **PR** og herefter rørdimensionen i mm, galvaniserede stålrør kaldes **GSR** plus dimensionen.

Tekst	Alias
Plastrør PR 16 mm	pr16
Galv. SR 25 mm	gsr25

Diverse armaturer.

Armaturer er tildelt det navn leverandøren har givet det efterfulgt af lyskildeantal/størrelse, eller nogle gange dele af EAN-nummeret, det vil derfor ofte være umuligt at kalde navnet komplet. Det er ved armaturoprettelser derfor hensigtsmæssigt blot at taste armaturnavnet, og lade opslagsfunktionen finde typen, hvorefter du søger videre i kartoteket, finder og opretter det ønskede armatur evt. inkl. montage.

Der vil nedenstående blive givet eksempler på armaturer, du kan oprette i h.t. ovenstående, det fulde navn vil ikke blive angivet, men søgenavnet er skrevet med fremhævet skrift.

HUSK !!! ingen mellemrum, bindestreger eller skråstreger i søgenavnet.

Hvis du, ved oprettelse med de markerede forslag til søgning, får armaturet oprettet, er det fordi, du har ramt det komplette materialenavn, hvis du skulle have haft montagen for armaturet med, kan du efterfølgende markere nummerfeltet, taste F2 og her indtaste den ønskede montagekode.

Du kan også udføre søgningen ved at taste F4 for søgning, og her foretage søgningen.

Armatureksempler.

LP **PH5** 200W hvid
 LP **AJ** pendel Ø370 hvid
 Focus **Quarto** 4111 IP20 2x7-9W
 Glamox **Tekna** 40 218HF TC-DE OP
 NSC **UTIN** 220 9W
 JAK **Kleemann** 1x15W m. 230V
 LP **Albertslund** loftlampe 100W med Saturnring
 Flugtvejsarmatur Skopas **BLK** 1425 8W
 Glamox grundarmatur **SKA** 136F
 LM **Simpel** TS T8 1x36W
 Glamox **GIR** T8 236F 830
 Glamox **Tina** 158F OP
 Philips **TMX 204** LS-236 HFP
 Glamox **DLT** RT600 236F DL

Eksempler på diverse materialer.

Prøv at taste det alias der er skrevet i kolonnen under ”Alias”, hvis emnet ikke findes direkte, så tast ”Find nærmeste” og vælg det ønskede emne.

Tekst	Alias
Galvaniseret net	galvnet
Galvafroid	galvafroid
Kabeldæk 3,5x100mm	kabeld
Markeringsbånd 0,3x25 mm rød	markeringsb
Svanehals messing	svaneh
Forskruning PG16	pg

Eksempler på diverse tidsforbrug (arbejdsydelse).

Tekst	Alias
Samarbejdstillæg (stort)	ssam
Samarbejdstillæg (lille)	lsam
Eenstreng tillæg	es
Rille i tegl (fræset, for rør 16-20mm ½sten)	rille60
Rille i let beton (fræset, for rør 16-20mm)	rille50
Timepris	time
Minutpris	minut

Hvorledes får jeg kendskab til alias?

Der er i systemet oprettet ca. 15 - 20.000 materialer, som næsten alle har fået tildelt et alias, det vil nok være lidt af en overdrivelse at påstå, at man kan lære alle disse, men hvis du har forstået ovenstående eksempler, er du kommet meget langt.

Hvis du vil videre i forståelse af navnetildelingen, er det hensigtsmæssigt at lære navngivningen, når du aktuelt har behov for at oprette noget bestemt materiel.

Du kan f.eks. på en linie i Indhold skrive 10 første cifre i EAN-nummeret på noget materiel og taste Enter, nu starter en søgning der måske viser en serie af materiel, og du kan nu se, hvilket navn dette er tildelt og deraf forstå princippet.

Prøv evt. at søge på følgende EAN-numre, der vedrører kabelbakker fra Rich. Müller og Bagh & co., du vil med kendskab til disse firmaers materialebetegnelser vide, hvad navn materialet har. Søg på følgende EAN-numre 35.99077.621609 (undlad de sidste 3 cifre 609 for at se en serie), 57.03796.115167 (undlad de sidste 3 cifre 167), se alias og sammenlign med tekstens betegnelse af materialet.